

**Informacja prawna dotycząca
Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych**

Przedmiotem niniejszej informacji jest wskazanie:

- 1) czym jest Centralny Rejestr Beneficjentów Rzeczywistych;
- 2) jakie podmioty są zobowiązane do zgłaszania informacji o beneficjentach rzeczywistych i ich aktualizacji;
- 3) jaki jest zakres informacji podlegających zgłoszeniu;
- 4) jaki jest tryb zgłoszenia informacji do Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych.

Podstawa prawna:

- 1) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 roku w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu (tzw. IV dyrektywa AML) (Dz.Urz. UE z dnia 5 czerwca 2015 roku, L 141/73);
- 2) Ustawa z dnia 1 marca 2018 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. z 2018 r. poz. 723 t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1115);
- 3) Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 maja 2018 roku w sprawie wniosków o udostępnienie informacji o beneficjentach rzeczywistych oraz udostępniania tych informacji (Dz.U. 2018 poz. 965);
- 4) Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 maja 2018 roku w sprawie zgłaszania informacji o beneficjentach rzeczywistych (Dz.U. 2018 poz. 968).

Czym jest Centralny Rejestr Beneficjentów Rzeczywistych?

Centralny Rejestr Beneficjentów Rzeczywistych jest systemem teleinformatycznym służącym przetwarzaniu informacji o beneficjentach rzeczywistych spółek wymienionych w art. 58 ustawy z dnia 1 marca 2018 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. z 2018 r. poz. 723 t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1115, dalej: „ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu”).

Sposób funkcjonowania Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych został uregulowany w rozdziale 6. ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (art. 55 – 71). Rejestr jest jawny, a gromadzone w nim informacje o beneficjentach rzeczywistych są udostępniane nieodpłatnie. Publiczne rejestry danych, takie jak informacje o beneficjentach rzeczywistych, mają służyć nie tylko podmiotom zaangażowanym w proces przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, ale również

pozostałym uczestnikom obrotu gospodarczego, poprzez zapewnienie im dostępu do informacji o potencjalnych kontrahentach.

Organem właściwym w sprawach Rejestru jest minister właściwy do spraw finansów publicznych. Minister właściwy do spraw finansów publicznych jest administratorem danych zgromadzonych w Rejestrze, a do jego zadań należy:

- 1) prowadzenie Rejestru oraz określanie organizacyjnych warunków i technicznych sposobów jego prowadzenia;
- 2) przetwarzanie informacji o beneficjentach rzeczywistych;
- 3) opracowywanie analiz statystycznych dotyczących informacji przetwarzanych w Rejestrze.

Rejestr jest dostępny poprzez portal rządowy [podatki.gov.pl](https://www.podatki.gov.pl), pod adresem URL: <https://www.podatki.gov.pl/crbr/>.

Jakie podmioty zobowiązane są do zgłaszania informacji o beneficjentach rzeczywistych i ich aktualizacji?

Podmioty zobowiązane do zgłaszania informacji o beneficjentach rzeczywistych i ich aktualizacji zostały enumeratywnie wymienione w art. 58 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Należą do nich:

- spółki jawne;
- spółki komandytowe;
- spółki komandytowo-akcyjne;
- spółki z ograniczoną odpowiedzialnością;
- proste spółki akcyjne (od dnia 1 marca 2021 roku);
- spółki akcyjne, z wyjątkiem spółek publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 623).

Jaki jest zakres informacji podlegających zgłoszeniu?

Podmioty wskazane powyżej mają obowiązek zgłosić do Rejestru następujące informacje:

- 1) dane identyfikacyjne spółki, tj.:
 - nazwę (firmę),
 - formę organizacyjną,
 - siedzibę,
 - numer w Krajowym Rejestrze Sądowym,
 - NIP;

2) dane identyfikacyjne beneficjenta rzeczywistego i członka organu lub wspólnika uprawnionego do reprezentowania spółki, tj.:

- imię i nazwisko,
- obywatelstwo,
- państwo zamieszkania,
- numer PESEL albo datę urodzenia - w przypadku osób nieposiadających numeru PESEL,
- informację o wielkości i charakterze udziału lub uprawnieniach przysługujących beneficjentowi rzeczywistemu.

Podmioty zobowiązane do zgłaszania danych do Rejestru mają zatem obowiązek uprzedniego określenia osoby „beneficjenta rzeczywistego” w rozumieniu ustawy. Podkreślenia wymaga, iż grono beneficjentów rzeczywistych nie jest definiowane jedynie poprzez posiadanie udziałów, akcji lub głosów w organie stanowiącym spółki.

Za **beneficjenta rzeczywistego** w rozumieniu ww. ustawy uważa się: osobę fizyczną lub osoby fizyczne sprawujące bezpośrednio lub pośrednio kontrolę nad klientem poprzez posiadane uprawnienia, które wynikają z okoliczności prawnych lub faktycznych, umożliwiające wywieranie decydującego wpływu na czynności lub działania podejmowane przez klienta, lub osobę fizyczną lub osoby fizyczne, w imieniu których są nawiązywane stosunki gospodarcze lub przeprowadzana jest transakcja okazjonalna, w tym:

a) w przypadku klienta będącego osobą prawną za beneficjenta rzeczywistego uważa się:

- osobę fizyczną będącą udziałowcem lub akcjonariuszem klienta, której przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów lub akcji tej osoby prawnej,
- osobę fizyczną dysponującą więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym klienta, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu,
- osobę fizyczną sprawującą kontrolę nad osobą prawną lub osobami prawnymi, którym łącznie przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów lub akcji klienta, lub łącznie dysponującą więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie klienta, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu,
- osobę fizyczną sprawującą kontrolę nad klientem poprzez posiadanie w stosunku do tej osoby prawnej uprawnień, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 37 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz.U. z 2019 r. poz. 351), lub
- osobę fizyczną zajmującą wyższe stanowisko kierownicze w przypadku udokumentowanego braku możliwości ustalenia lub wątpliwości co do tożsamości osób fizycznych określonych w *tiret* pierwszym, drugim, trzecim i czwartym oraz w przypadku niestwierdzenia podejrzeń prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu;

b) w przypadku klienta będącego osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, wobec którego nie stwierdzono przesłanek lub okoliczności mogących wskazywać na fakt sprawowania kontroli nad nim przez inną osobę fizyczną lub osoby fizyczne, przyjmuje się, że taki klient jest jednocześnie beneficjentem rzeczywistym.

Przez **klienta** rozumie się osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której podmiot zobowiązany do wypełniania obowiązków nałożonych ww. ustawą świadczy usługi lub dla której wykonuje czynności wchodzące w zakres prowadzonej przez nią działalności zawodowej, w tym z którą instytucja obowiązana nawiązuje stosunki gospodarcze lub na zlecenie której przeprowadza transakcję okazjonalną.

Taka definicja ustawowa powoduje, że za beneficjenta rzeczywistego może zostać uznana nie tylko osoba, która jest udziałowcem, akcjonariuszem spółki lub osoba posiadająca głosy w jej organie stanowiącym. Za beneficjenta uznawana jest również każda osoba, która sprawuje kontrolę nad klientem spółki (klientem w rozumieniu ustawy), a nie jest akcjonariuszem czy udziałowcem, a jej uprawnienia wynikają np. z odrębnej umowy o zarządzanie spółką. Pamiętać jednak należy, iż w świetle przywołanej definicji beneficjenta rzeczywistego, może być nim wyłącznie osoba fizyczna.

Podkreślenia wymaga, iż zgodnie z przyjętą praktyką oraz wytycznymi Ministerstwa Finansów, w celu identyfikacji oraz dokonania zgłoszenia beneficjentów rzeczywistych spółki obowiązane są zgłosić tylko **swoich beneficjentów rzeczywistych**, zatem np. swoich udziałowców bądź akcjonariuszy, a nie beneficjentów rzeczywistych w pełnym rozumieniu ustawy. Powyższe potwierdza stanowisko Ministerstwa Finansów wyrażone w komunikatach opublikowanych na swojej stronie internetowej.

Zatem, na potrzeby dokonania stosownego zgłoszenia, należy przyjąć, iż beneficjentem rzeczywistym ww. spółek jest:

- osoba fizyczna lub osoby fizyczne sprawujące bezpośrednio lub pośrednio kontrolę nad spółką poprzez posiadane uprawnienia, które wynikają z okoliczności prawnych lub faktycznych, umożliwiające wywieranie decydującego wpływu na czynności lub działania podejmowane przez spółkę, lub w imieniu których są nawiązywane stosunki gospodarcze lub jest przeprowadzana transakcja okazjonalna;
- osoba fizyczna będąca udziałowcem lub akcjonariuszem spółki, której przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów lub akcji tej osoby prawnej,
- osoba fizyczna dysponująca więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym spółki, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu,
- osoba fizyczna sprawująca kontrolę nad osobą prawną lub osobami prawnymi, którym łącznie przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów lub akcji spółki, lub łącznie

- dysponującą więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie spółki, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu,
- osoba fizyczna sprawująca kontrolę nad spółką przez posiadanie w stosunku do niej uprawnień, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 37 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351), lub
 - osoba fizyczna zajmująca wyższe stanowisko kierownicze w organach spółki w przypadku udokumentowanego braku możliwości ustalenia lub wątpliwości co do tożsamości osób fizycznych określonych w *tiret* drugim, trzecim, czwartym, piątym oraz w przypadku niestwierdzenia podejrzeń prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

Jaki jest tryb zgłaszania informacji do Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych?

Informacje opisane powyżej powinny zostać zgłoszone nie później niż w terminie 7 dni od dnia wpisu spółki do Krajowego Rejestru Sądowego, a w przypadku zmiany przekazanych informacji - w terminie 7 dni od ich zmiany.

Z kolei podmioty, które są już wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego w dacie uruchomienia Rejestru, tj. 13 października 2019 roku, są zobowiązane do złożenia wymaganych informacji w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie przepisów dotyczących Rejestru, tj. do dnia 13 kwietnia 2020 roku.

Osobą odpowiedzialną za dokonanie zgłoszenia i aktualizację danych do Rejestru jest wyłącznie osoba uprawniona do reprezentacji spółki. Informacje dotyczące sposobu reprezentowania spółki zależą od jej rodzaju (spółka kapitałowa lub osobowa) i znajdują się w umowie lub statucie spółki oraz w Krajowym Rejestrze Sądowym, gdzie ujawniane są informacje o sposobie jej reprezentacji. Zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Finansów, pełnomocnicy nie są uprawnieni do dokonania zgłoszenia do Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych. Sam formularz zgłoszeniowy nie przewiduje rubryki do wprowadzenia danych pełnomocnika. W przypadku reprezentacji łącznej zgłoszenia nie można dokonać jednoosobowo.

Zgłoszenie dokonywane jest w formie elektronicznej, za pośrednictwem strony internetowej, której identyfikator URI jest zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Zgłoszenia można dokonać bezpłatnie na stronie internetowej <https://www.podatki.gov.pl/crbr>. Dokument elektroniczny powinien być podpisany podpisem elektronicznym kwalifikowanym lub podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP. Ustawodawca nie przewidział dokonywania zgłoszenia do Rejestru w formie papierowej.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 5 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, osoba uprawniona do reprezentacji spółki dokonuje zgłoszenia do Rejestru, równocześnie składając oświadczenie o prawdziwości zgłaszanych informacji, pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Należy pamiętać, że zgłaszający informacje o beneficjentach rzeczywistych

i dokonujący ich aktualizacji ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną zgłoszeniem nieprawdziwych danych.

W przypadku kiedy spółka zobowiązana do dokonywania zgłoszeń do Rejestru dokonała oczywistej omyłki w złożonym zgłoszeniu, składa niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni roboczych od dnia stwierdzenia oczywistej omyłki, skorygowane zgłoszenie zawierające poprawne dane.

W przypadku, gdy to organ właściwy w sprawach Rejestru ustali, że zgłoszenie zostało złożone z naruszeniem art. 58–61 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu lub zawiera oczywiste omyłki, spółka składa ponownie zgłoszenie, w terminie 3 dni roboczych od dnia wpływu albo udostępnienia żądania ponownego złożenia zgłoszenia przekazanego tej spółce, w formie pisemnej, przez organ właściwy w sprawach Rejestru.

Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną zgłoszeniem do Rejestru nieprawdziwych danych, niezgłoszenie w ustawowym terminie danych i zmian danych podlegających obowiązkowi wpisu, ponosi osoba dokonująca zgłoszenia informacji o beneficjentach rzeczywistych. Niedopełnienie tych obowiązków jest zagrożone karą administracyjną w wysokości nawet do 1 000 000 zł.

Adwokat Marek Syty